

Z *Mastičkáře* (z tzv. Muzejní verze) otiskujeme scénu, v níž vystupují mastičkář, jeho sluha Rubín a tři Marie, které chtějí nakoupit masti, aby v hrobě pomazaly Kristovo tělo. Uvnitř této scény se odehrává „reklamní“ vzkříšení židovského chlapce, které paroduje Kristovo zmrtvýchvstání. (Latinsko-český text hry byl určen zčásti ke zpěvu, zčásti k deklamaci: Marie – v rozhovoru s nimi i mastičkář – své promluvy nejprve zpívají latinsky, poté je ve volném překladu recitují česky.)

MASTIČKÁŘ:

Slyšal sem, Rubíne, zvěstě,
že jsú sde tři panie u městě,
a tyť, Rubíne, dobrých mastí ptajú.¹⁾
A zdať ty mne, Rubíne, neznajú?
Zdať mi sě, ežť ondeno stojie,
ežť²⁾ sě o nich ľudé brojie.³⁾
Doběhni tam, Rubíne, k nim
a cestu ukaž ke mně jim!

RUBÍN (k Mariím):

Dobrojtro vám, krásné panie!
Vy teprv jdete zej spánie
a nesúce hlavy jako lanie?
Slyšal jsem, že drahých mastí ptáte!
Hin jich u mého mistra pln krám jmáte. – (Mlčte!)

PRVNÍ MARIE (ihned zpívá):

Omnipotens pater altissime,
angelorum rector mitissime,
quid faciemus nos miserrime?

1) *ptajú* hledají – 2) *ežť* že – 3) *brojie* hemží se (kolem nich)

Heu, quantus est noster dolor!

(Potom říká:)

Hospodine všemohúcí,
anjelský král' u žádúcí!
I co je nám sobě sdieti,⁴⁾
že nemóžem tebe viděti?

136
KNIHA
TEXTŮ
1

DRUHÁ MARIE (zpívá):
Amisimus enim solacium,
Ihesum Christum, Marie filium.
Ipsa erat nostra redemptio.
Heu, quantus est noster dolor!

(Potom říká:)

Ztratily smy mistra svého,
Jezu Krista nebeského.
Ztratily smy svú útěchu,
ješto nám Židie odjěchu
Jezu Krista laskavého,
přietele ovšem věrného,
jenž jest trpěl za všě za ny⁵⁾
na svém těle l'utné⁶⁾ rány.

TŘETÍ MARIE (zpívá):
Sed eamus unguentum emere,
cum quo bene possumus ungere
corpus Domini sacratum.

(Potom říká:)

Jako sě ovčičky rozběhují,
kdyžto pastušky nejmajú,
takěž my bez mistra svého,
Jezu Krista nebeského,
ješto nás často utěšoval
a mnoho nemocných usdravoval.

4) sobě sdieti co si máme počít - 5) za ny za nás - 6) l'utné kruté

MASTIČKÁŘ (zpívá):

Huc propius flentes accedite,
hoc unguentum si vultis emere,
cum quo bene potestis ungere
corpus Domini sacratum.

MARIE (zpívají, obráceny k mastičkáři):

Dic tu nobis, mercator iuvenis,
hoc unguentum si tu vendideris,
dic precium, quod tibi dabimus.

MASTIČKÁŘ:

Sěmo blížě přistúpíte
a u mne masti kúpíte!

(K Rubínovi:)

Vstaň, Rubíne, volaj na ně!
Viz umrlcě bez pomeškání,
těmto paniem na pokušenie
a mým mastem na pochválenie.

(Přichází Abraham a nese s Rubínem svého syna.)

ABRAHAM:

Bych mohl zvěděti od mistra Severína,
by mi mohl ulěčiti mého syna,
chtěl bych jemu dáti tři hřiby a pól sýra.

(Jde k mastičkáři:)

Vítaj, mistře cný a slovutný!
Jáz sem přišel k tobě smutný,
hořem sám nečuju⁷⁾ sebe!
Protož snažně prošu tebe,
by ráčil mému synu z mrtvých kázati vstáti.
Chtěl bych mnoho zlata dáti.
Pohynulo nebožátko!
Předivné bieše děťátko!

7) nečuju necítím

Ano⁸⁾ biely chléb jedieše,
a o ržěném nerodieše.⁹⁾
A když na kampna¹⁰⁾ vsedieše,
tehdy vidieše,
co se prostřed jistby dějieše.
Také dobřú vášňu jmějieše:
když pivo uzřieše,
na vodu oka neprodřieše.¹¹⁾

MASTIČKÁŘ:

Abrahame, to já tobě chcu říci,
že já tvého syna ulěču,
ač mi dáš tři hřivny zlata
a k tomu svú dceř Meču.

ABRAHAM:

Mistře, to ti vše rád dám,
cos potřěboval sám.

MASTIČKÁŘ:

Pomáhaj mi, Boží synu,
ať jáz v méj pravdě nehynu!
Ve jmě božie jáz tě mažu,
južť chytrostí vstáti kážu!
I co ty ležíš, Izáku,čině otcu žalost takú?

Vstaň, daj chválu Hospodinu,
svaté Mařie, jejie synu!

(Po těchto slovech mu líjí kvasnice na zadnici.)

IZÁK (vstávaje):

Avech, auvech, avech, ach!
Kak to, mistře, dosti spach,
avšak jako z mrtvých vstach,

8) *Ano* a *ono* – 9) *o ržěném nerodieše* o žitný nestálo – 10) *na kampna* na kamna; zároveň však narážka na město Kamnys, o němž se mluví mj. v staročeské legendě o Ježíšově dětství: Ježíš do něho zázrakem přivedl cestou do Egypta své rodiče, zvané putováním pouští – 11) *neprodřieše* neohlížel se (po vodě)

k tomu sě bezmál neosrach.
Děkuju tobě, mistře, z toho,
ež mi učinil cti přieliš mnoho.
Jiní mistři po svém právu
maží svými mastmi hlavu,
ale tys mi, mistře, dobřě zhodil,¹²⁾
ež mi všichnu řit mastú oblil. – (Mlčte!)

MASTIČKÁŘ (k Mariím):

Milé panie, sěm vítajte,
co vem¹³⁾ třeba, toho ptajte!¹⁴⁾
Slyšal sem, ež¹⁵⁾ dobrých mastí ptáte.
Teď jich u mne pln krám jmáte!

12) *zhodil* vyhověl – 13) *vem vám* – 14) *ptajte* žádejte – 15) *ež že*

Hra veselé Magdaleny

140
KNIHA
TEXTŮ
I

LUCIFER (ať říká):

Poniž¹⁾ sem tak velmi krásný,
mezi jinými anjely vzácný,
chcižť sě vrovnať²⁾ najvyššiemu,
postavím svú stolicu proti králi nebeskému.

SVATÝ MICHAEL:

Zlý, nevěrný závistníče,
ne anjele, ale boží protivníče,
že sě chceš najvyššiemu vrovnať?
Že sě nechceš k tomu priznať,
že od Boha čest i krásu máš!
A to pro svú pýchu dnes vzdáš;
beřiš sě, ďáble, do věčné žalosti,
viac neuzřiš nebeské radosti!

(Pak ať zatlačí ďábla dolů a začnou:)

*Te Deum laudamus.*³⁾

DRUHÝ ANDĚL (ať říká):

Chvála tobě, tvorče žádný,⁴⁾
že v tvém království pyšný žádný
čiesti⁵⁾ žádné nemož mieti,
než pokorným ráčíš přieti.

*Te eternum patrem.*⁶⁾

LUCIFER:

Ach, běda mně, nebožátku,
vyhnán sem z nebeského sňatku,⁷⁾

1) Poniž poněvadž - 2) vrovnať vyrovnat - 3) *Te Deum laudamus* Tebe, Bože, chválíme
- 4) žádný zde: žádoucí - 5) čiesti části - 6) *Te eternum patrem* Tebe, věčného otce
(z *Te Deum*) - 7) sňatku shromáždění

pro mé zlosti i chytrosti
neopatřím⁸⁾ viac nebeské světlosti.

*Tibi omnes angeli.*⁹⁾

LUCIFER:

Podťte sěmo, moje sluhy,
nezbudete¹⁰⁾ se mnú pekelné muky;
poběhněte sěm, milé kušě,¹¹⁾
a neste sěm hříšné dušě!

PRVNÍ ĎÁBEL (ať říká):

Mistře, mněť dějí Belzebub.
Kterěz já dosahu v jiej zub,
tať nebude jiesti hub.

DRUHÝ ĎÁBEL:

Mistře, mněť Satan dějí.
Toť dobře pověděti smějí,
žeň nenie kupce lepšieho
ani čižebníka¹²⁾ chytřejšieho!
Známt sem v Čechách i po Vlašiech,
v Rusech, v Flandriech i po Sasiech,
vščkyť lidi dobře znaji,
jednoho dne všě ztěkaji.¹³⁾

TŘETÍ ĎÁBEL:

Mistře, mněť dějí Beřit,
což uhoním, to všě vženu v řit;
leč buď baba, leč buď kmet,
musí jeho býti se mnú vet.¹⁴⁾

LUCIFER (ať říká):

Běžtež po světu, milé panošě,
a neste sěm hříšné dušě,
takměř ševců i panošě, sedláky,
takměř krajcí, krčmářě i žaky,

8) *neopatřím* nespátím - 9) *Tibi omnes angeli* Tobě všichni andělé (z *Te Deum*); tyto verše zpívají andělé - 10) *nezbudete* nezavíte se - 11) *kušě* druh psa - 12) *čižebníka* ptáčníka - 13) *ztěkaji* zběhám - 14) *musí jeho býti se mnú vet* musí se se mnou vyrovnat

141
HRA VESELÉ
MAGDALENY

kohož popadnete v kerém hriešě,
přineste mi jej sěm, což můžete najspieše.

ĎÁBEL:

Pověz, duše, svá diela,
kterýs obchod na onom světě jměla,
ať ti umímy podlé rodu čítí,¹⁵⁾
budeš-li dobrý, dámyť rivotu¹⁶⁾ píti.

DRUHÝ ĎÁBEL:

Ted' sem, mistře, našelz popa,
an pie med v pivnici s jednu z škopa,
a tak ji míle objímáše,
a cos u nie v nadržiech hládáše;
le¹⁷⁾ ona jemu nechťe dáti,
le on ji podtepem¹⁸⁾ vzvráti.

MAGDALENA (ať vyjde a zpívá):

Kudy sem já chodila,
tudy tráva zelená;
svój šlojier¹⁹⁾ napravila,
hledajíc bařka,²⁰⁾ hledala.

(Ať říká verše:)

Kde sú kněží i žáci?
Kde sú frejjeři i dvořáci?
Pod'te sěm, ať s vámi svú chvíli kráci!

ĎÁBLOVÉ (ať říkají):

Ted' máš, paní Mandaleno, tři jinochy
jako najkrajšie tři dochy.²¹⁾
Skoč a rač zpievati
a my budem ozpievati.²²⁾

MAGDALENA (ať zpívá):

Byla ti sem v sádku,

15) čítí poznat - 16) rivotu druh italského vína - 17) le ale - 18) podtepem ranou ze-
spodu - 19) šlojier závoj - 20) bařka milého - 21) dochy došky - 22) ozpievati odpoví-
dat zpěvem

v zeleném hájku,
trhala sem květy
svému brachku;²³⁾
toť vše čini brachku na milost.

MARTA (ať říká):

Revertere!²⁴⁾
Ostaň toho,²⁵⁾ sestro moje,
já tě volám, sestra tvoje.
Viz, že po tobě d'ábli chodie
a tě s dobré cesty svodie.

MAGDALENA (ať říká):

Sestro Marta,
hrajž tam s žáky hazarta,²⁶⁾
a nechať já veselé plodím;
já tobě i jinému nic neškodím.

(Potom ať zpívá:)

Chciť vesela býti
vešda i nynie,
hedvábnú vílu²⁷⁾ víti
svému milému.
Toť vše činím brachku na milost,
aby byl mój milý host.

MARTA (ať říká):

Sestro Mandaleno,
ovšem²⁸⁾ nemúdrá ženo,
ostanúci²⁹⁾ bluda svého,
následujž krále nebeského.

MAGDALENA:

Sestro Marta milá,
tys mi vždy na dobré radila.
Jáť sem žena zablúdíla.

23) brachku miláčkovi - 24) Revertere vrať se - 25) Ostaň toho zanech toho - 26) ha-
zart hra v kostky - 27) vílu závoj - 28) ovšem velmi - 29) остануци zanechavši

Kak by to mohlo býti,
by mi Bóh chtěl hřiechy odpustiti?

MARTA:

Aby to, sestro Mandaleno, začlo³⁰⁾ věděla,
a mně na tom dobře věřila,
nenieť tak hřiešný ijeden,³¹⁾
kterýž by se obrátil den,
hned jemu Buoň hřiechy odpustí
a všechny jemu viny spustí.³²⁾

144
KNIHA
TEXTŮ
1

MAGDALENA (dávajíc si políček):
Od dnešnieho dne až do skončení
náhle ode mne, zlé stvoření!

OBĚ (ať zpívají):

*Dimissa sunt ei etc.*³³⁾

30) začlo s jistotou, bezpečně - 31) ijeden ani jeden, nikdo - 32) spustí promíne -
33) *Dimissa sunt ei* Odpuštěny jsou jí (mnohé hřiechy; Lukáš 7, 47)